

'KAMPLEIDERS'

december '43 werd hij uit de gijzeling ontslagen; hij werd toen opgevolgd door de Leidse vrijzinnige theoloog prof. dr. L. J. van Holk en deze op zijn beurt door jhr. dr. C. G. C. Quarles van Ufford, de door de bezetter ontslagen burgemeester van Apeldoorn. In de periode van Holk/Quarles van Ufford hadden echter de meeste gijzelaars 'Beekvliet' al verlaten, het is Schermerhorn geweest die veertien maanden als kampleider fungeerde in de periode van het 'echte' Gestel en wij menen te mogen schrijven dat hem niet de leiding van het eerste naoorlogse kabinet zou zijn toevertrouwd indien hij in Gestel niet getuigenis had afgelegd van bijzondere capaciteiten. Hij was een toonbeeld van geduld, redelijkheid en humaniteit, er ging warmte van hem uit en hij verloor nooit de moed.

★

Wat hun voeding betreft, hebben zo al niet alle dan toch wel talrijke gijzelaars het na enige tijd in de Brabantse kampen eerder beter dan slechter gehad dan de meeste andere Nederlanders. De gijzelaars hadden hun distributiestamkaarten thuis gelaten (hun gezinnen konden dus de voor de gijzelaars bestemde bonkaarten blijven betrekken) – die stamkaarten hadden ze in de kampen niet nodig want het rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd deed aan de *Kommandanten* toewijzingsbonnen (coupures) toekomen, die berekend waren op de normale rantsoenen. Van dat 'officiële' voedsel werd door de Duitsers heel veel gestolen. In Gestel duurde het bijvoorbeeld meer dan een jaar voor de gijzelaars uit de toewijzingen suiker kregen. 'Geen van ons', aldus een anti-verzet-gijzelaar die van juli tot eind december '42 in Haaren opgesloten zat,

'heeft ooit het normale rantsoen gehad. Slechts enkele dagen werden we, in den beginne, getraceerd op een kop lauwe ondermelk. Spoedig maakte deze plaats voor 's morgens en 's avonds een mok surrogaat-koffie, ondrinkbaar door de wijze waarop ze was toebered . . . Na de eerste dagen zagen we geen melk meer. Suiker kregen we nimmer, laat staan rookmaterialen, terwijl de gezamenlijke hoeveelheid verwerkt vlees per maaltijd waarschijnlijk geen half pond woog. Ons hele dagrantsoen bestond die maanden uit zes sneedjes brood, een halve liter koolsoep, 'n vingerhoed vol boter en (als belegging) meestal één lapje kaas (in kamptaal: cellofaan).'¹

¹ H. Leenderts: *Balling. Zes maanden gijzelaar in Haaren*, p. 44-45.